

Kwalitatieve meloenen telen in open lucht

PROEFSTATION
VOOR DE GROENTETEELT

Sander Fleerackers

Project: MELOSUN: biologische openluchtteelt van diverse types meloen

Doelstelling: optimaliseren en verder verkennen van de openluchtteelt van watermeloen, Charentais en Piel de sapo

Organisatie: Proefstation voor de Groenteteelt

Periode: 15/02/2021—13/12/2022

Meloen telen in open lucht in Vlaanderen kan. Hoewel een beschutte teelt meestal nog de beste kwaliteit en het meest zekerheid biedt, werden er reeds goede resultaten gehaald met openluchtteelten ook. Vooral Charentais en Galia lenen zich hier best toe. Veel verzorging eisen ze niet, maar vroeg genoeg planten is belangrijk. Hou ook rekening dat hun uiterlijk er in open lucht iets ruwer uit kan zien.

Ook watermeloen is een optie en komt op verschillende bedrijven voor. Uit dit onderzoek kwam echter naar voor dat deze teelt toch net iets moeilijker is in open lucht en je daar in beschutte teelt iets meer zekerheid mee kan halen.

Het succes met het minder bekende type Piel de sapo bleef uit. Hoewel er hier zeker kansen zijn als je ze warm genoeg kan telen, heeft de openluchtteelt daarvan waarschijnlijk weinig toekomst hier.

Warm en droog weer gunstig voor openluchtteelt van Charentais meloen

De laatste jaren kennen we steeds meer warme en droge zomers. Sommige gewassen hebben hier onder te lijden, maar andere profiteren net van heel hoge temperaturen en lange droogteperiodes. Zo is dit weer namelijk ideaal voor de openluchtteelt van meloen. Charentais meloen kan daardoor ook in onze streken met succes in open lucht geteeld worden.

Echter blijft deze teelt altijd wat meer risico inhouden dan een beschutte teelt. Het proefjaar 2021 kenmerkt zich bijvoorbeeld door een koud voorjaar en een vochtige zomer. Bij meloenen zorgt dit voor een late planting en trage start, een moeilijke vruchtzet en veel bladziekten. De opbrengst kan in zo'n situatie erg laag zijn. Ook de uitwendige kwaliteit van de vruchten is in die omstandigheden vaak ondermaats en krijg je ruwe, en slecht gekleurde (grijsgroene) vruchten. Door de trage rijping van de meloenen is het suikergehalte in die situatie wel hoog en is de inwendige kwaliteit vaak wel nog goed.

Ook bij goede zomers is de uitwendige kwaliteit van vruchten uit openlucht altijd iets lager dan die uit de beschutte teelt. Hoewel ze in die situatie vaak wel mooie vruchten maken, ogen ze bij wisselende weersomstandigheden snel iets ruwer en te weinig gekleurd (grijsgroen) of wanneer de planten te weinig blad aanmaken net te glad en geeloranje. Een goede rassenkeuze blijft hierbij belangrijk.

Plant op tijd in open lucht

Het koude voorjaar zorgde in 2021 voor een trage opkweek waardoor pas laat (begin juni) geplant kon worden. Bij een koude vochtige zomer zorgt dit ervoor dat de oogst (te) laat plaatsvindt. In iedere situatie is het daarom best om op tijd te starten met planten, idealiter de eerste helft van mei zodra er geen vorst meer is. Reken voor de opkweek voor een vier à zestal weken, afhankelijk van de temperatuur.

Foto 1: Het uiterlijk van meloenen uit open lucht (rechts) is vaak iets ruwer dan uit de serre (links).

Vliesdoek na planten voor snelle start

Na het planten is het interessant om de planten af te dekken met vliesdoek. Enerzijds om ze tegen enige vorst nog te beschermen, anderzijds om de temperatuur hoger te krijgen opdat de planten goed kunnen groeien en voldoende bladmassa maken.

Neem de vliesdoek er wel tijdig af in juni wanneer de bloemen open komen, zodat er bestuiving kan plaatsvinden. Als je een geconcentreerde vruchtzet wenst, kan je hem er even langer op laten liggen tot er meerdere bloemen openstaan.

Ook bij vochtig of regenachtig weer is het best om de vliesdoek er tijdig af te nemen. Anders kan dit de planten eronder nadelig beïnvloeden. Bladziektes krijgen meer kansen en ook de insleep van ziektes via de bloem die later rotte vruchten geven komt meer voor.

Minimale verzorging voor optimaal resultaat

In de beschutte teelt worden meloenen regelmatig opgebonden en gesnoeid om overzicht te bewaren. Ook in openlucht hebben we dit systeem uitgetest en de planten op steungaas laten groeien en regelmatig verzorgd en gesnoeid. Hoewel het in de beschutte teelt ook rendabeler kan zijn om horizontaal te telen zonder verzorging, is dit in open lucht nog meer het geval. De arbeid die je er in steekt is te hoog en de planten zijn in de openluchtteelt niet groeikrachtig genoeg om goede resultaten te behalen. De winst die je hier haalt in meer overzicht is minimaal.

Het is dus best om de meloenen in openlucht gewoon te planten en zonder al te veel verzorging of snoei te wachten tot de oogst.

Foto 2: Verticaal telen op steungaas heeft in open lucht weinig voordelen.

Moeilijke rijping van watermeloenen door ongunstige weersomstandigheden

Watermeloen kent, net zoals andere meloensoorten, een grote diversiteit. Er zijn rassen met of zonder pitten, met grote of met kleine vruchten, met donkere of gestreepte meloenen, en naast meloenen met rood vruchtvlees zijn er

ook gele en oranjevlezige meloenen. Allemaal zijn ze, nog meer dan gewone meloen wel warmteminnend.

In het zuiden worden watermeloen bijna altijd geënt op onderstammen (vaak van pompoen) om ze resistent te maken tegen bodemziekten. Ook zijn ze dan groeikrachtiger wat in onze koudere omstandigheden erg interessant zou zijn. Door de kleine schaal in Vlaanderen en de hoge kostprijs wordt dit nog niet aangeboden.

In 2021 voerden we een rassenproef uit om te kijken welke rassen meer geschikt zouden zijn voor de openluchtteelt in België. Dit koude en natte jaar liet toe om in slechte omstandigheden te selecteren. De opbrengsten waren hier laag en ook de rijping verliep erg traag en moeilijk. Ook bladziekten (o.a. valse meeldauw) kwamen veelvuldig voor en belemmeren zowel opbrengst, vruchtkwaliteit als een makkelijke oogst. Voor een betere oogst en minder risico is een beschutte teelt aangeraden. Met een verwarmde opkweek kan de tijd voor opkweek beter ingeschat worden en kan ook eerder geplant worden.

Bij veel telers verloopt de openluchtteelt van watermeloen wel succesvol. Rassen die uit dit onderzoek naar voor kwamen om in koudere omstandigheden te telen zijn Sugar baby, Nikas en Mini love.

Rijpe watermeloenen oogsten

Rijpheid is bij watermeloen moeilijk te beoordelen. Het verdorren van het hechtrankje op dezelfde knoop als de vrucht is een van de beste kenmerken om rijpe vruchten te selecteren. Dit zegt namelijk dat het transport van voedingsstoffen naar deze knoop gestopt is. Bekijk ook of het hechtrankje van de daaropvolgende knoop verdord is.

Foto 3: Watermeloen heeft genoeg warmte nodig om rijp te worden. Deze heeft duidelijk volledig kunnen rijpen.

Wanneer de bladeren afgestorven zijn (door bladziekten) kan men dit kenmerk niet meer gebruiken en dan is men aangewezen op de vruchtkenmerken. De heldergele vlek aan de onderkant, een hol geluid en een groter kleurcontrast tussen de strepen (bij crimson sweet type) zijn bruikbare, maar geen erg makkelijke kenmerken en ook niet altijd sluitend om rijpheid op te beoordelen.

In dat geval kan rijpheid bepaald worden op basis van een smalle en ingezonken steelaanhechting en het verdwijnen van de haren op de steel. Ook bruine 'littekens' op de vruchten kunnen bijdragen aan het herkennen van rijpe vruchten.

Watermeloenen worden minder snel overrijp dan Charentais waardoor tweewekelijks geoogst kan worden en men bij twijfel ook beter iets langer wacht om te oogsten.

Piel de Sapo heeft meer warmte nodig

Piel de Sapo is het belangrijkste type meloen op de Spaanse markt. Bij ons is het type nog minder bekend. De meloen heeft de vorm van een rugbybal en heeft een donkergroene schil met 'paddenhuid'-patroon. Het interessante aan deze meloen is dat ze goed bewaren, in tegenstelling tot de meeste andere types. De vruchten worden geoogst wanneer hun kleur voldoende donkergroen is en wat bronzig wordt. Ook krijgen ze dan een gele vlek. Tijdig geoogste vruchten bewaren erg goed en hebben stevig vruchtvlies. Later geoogste vruchten bewaren minder goed maar hebben een hogere brix-waarde.

Foto 4: Een Piel de Sapo meloen met de juiste kleur en kenmerken om geoogst te worden.

Piel de Sapo produceert normaal vruchten van boven de 2 kg (vaak boven 3 kg). In dit onderzoek gaven alle rassen voornamelijk vruchten tussen 1 en 2 kg. Dolsura is een ras veredeld om zulke kleine meloenen te produceren, maar in deze proef waren de andere rassen op gewicht niet sterk te onderscheiden. De kleine vruchtmaten zijn wel interessant voor de Belgische markt.

In dit onderzoek hebben we verschillende rassen getest in open lucht en in plastic tunnel. De teelt was niet zeer succesvol en produceerde maar vrij laat een beperkt aantal vruchten. De teelt lijkt meer warmte nodig te hebben om vroeg genoeg vruchtzet te geven. In openlucht was de kwaliteit ondermaats en werd te laat geplant om rijpe vruchten te kunnen oogsten, in tunnel was de uitwendige kwaliteit goed en de inwendige eerder variabel. Daar brachten de meloenen gemiddeld zo'n twee stuks per plant op.

Uitplanten van meloen geeft meer kans op succes dan rechtstreeks zaaien

In de meeste gevallen worden meloenen in perspot (of in tray) gezaaid en later uitgeplant. Rechtstreeks zaaien zou ook voordelen kunnen hebben, omdat het de kostprijs drukt, de teler toelaat makkelijker zijn eigen rassen te kiezen, en omdat de weggroei mogelijk beter is in droge omstandigheden. Onderzoek in de beschutte teelt toonde aan dat er tussen beide methoden maar weinig verschil zit en dat direct zaaien een erg goede opkomst kent.

Uit praktijkonderzoek bleek echter dat de opkomst bij direct zaaien in open lucht niet altijd even goed is en zelfs erg kan tegenvallen. Zeker voor watermeloen kan de opkomst zeer laag zijn. Bij Charentais is dit normaal beter, maar bleek in minder gunstige omstandigheden ook snel erg laag te zijn.

In een openluchtteelt geeft voorzaaien dus nog steeds de meeste zekerheid. Dat kan in perspot, of door zelf in tray te zaaien. Bij dat laatste heb je iets meer vrijheid in rassenkeuze en datum om uit te planten.

Rotatie met courgette en pompoen vermijden

Fusarium komt bij meloen in Vlaanderen nog niet heel vaak voor, maar wanneer deze voorkomt kunnen de gevolgen desastreus zijn en kunnen veel planten vroegtijdig verwelken. *Fusarium oxysporum* f.sp. *melonis* is een bodemgebonden ziekte die verwelking veroorzaakt bij meloen. In het zuiden is dit een van de belangrijkste ziekten, en komt die vooral voor op percelen met een te enge rotatie.

Op percelen in Vlaanderen waar de eerste keer meloen wordt gezet verwachten we deze ziekte dus niet direct. Zeker niet omdat deze vorm van Fusarium enkel meloen kan infecteren, geen andere gewassen. Toch hebben we reeds op enkele velden grote partijen Charentais meloen zien verwelken en werd hier ook Fusarium vastgesteld. De kans is klein dat dit via het zaad werd overgedragen. Een opvallend gemeenschappelijk kenmerk tussen de besmette velden is dat er de voorgaande jaren wel vaak courgette of pompoen heeft gestaan. Het lijkt dus dat die, ondanks ze er zelf niets van ondervinden, de ziekte wel kunnen verspreiden. Deze rotatie vermijden lijkt dus voorlopig best.

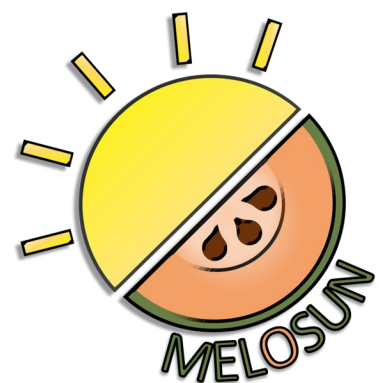

Foto 5: Sommige rassen zijn toleranter tegen Fusarium aantasting (rechts op de foto) dan andere (links)

Resistente rassen helpen tegen Fusarium, enting is geen goede optie

Daarnaast is het belangrijk om te kijken naar de resistentie binnen de rassen. Fusarium bij meloen heeft vier vormen die met nummers worden aangeduid ("fysio's" 0,1,2,1-2). Veel rassen hebben een sterke resistentie tegen fysio 0,1 en 2. Tegen fysio 1-2 is er weinig resistentie. Er zijn wel enkele rassen die reeds intermediaire resistentie hebben tegen deze laatste vorm.

Naast resistente rassen kan ook geënt worden om Fusarium tegen te gaan. Bij watermeloen gebeurt dit veel, maar bij Charentais heeft dit nog niet veel succes gehad. De kwaliteit van de vruchten gaat hierbij achteruit.

Meer info: <https://www.ccbt.be/nl/project/melosun>

Contactpersonen: Sander Fleerackers
Tel: 0473 35 35 24
E-mail: sander.fleerackers@proefstation.be